

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 14 Aralık 2017
Sayı: 1618

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim ve gerekçesi ekte sunulmaktadır. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Gulay YEDEKCI

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	<i>Adalet</i> <i>- İçişleri</i> <i>- Tarım, Orman ve Köylüleri</i>
Esas Komisyon	<i>Gençlik</i>
Tarih :	08 Ocak 2018
Esas No:	2/2034

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK LİGİ
14 Aralık 2017
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
14 Aralık 2017
No: 200359

GENEL GEREKÇE

Hayvanlara yapılan kötü muamele ve vahşi eylemlere uygulanan cezaların etkisiz kalması nedeniyle, kamu vicdanı yaralanmaktadır. Mevcut 5199 sayılı yasanın hükümleri etkisiz kalmıştır. Tüm canlıların, hukuken "haklarının" olduğunu kabul edilmektedir. Bu çalışma ve kanun teklifi ile hayvan haklarının güvence altına alınması hedeflenmektedir.

Yaşamdan doğan doğal haklar çerçevesinde, hayvanların yaşam haklarının yasa ile tanımlanması ve yasanın adının da "Hayvan Hakları Yasası" şeklinde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. 15 Ekim 1978 tarihinde UNESCO binasında ilan edilen "Evrensel Hayvan Hakları Beyannamesi" ışığında ülkemizde hayvan hakları sağlanmalı, hayvanlar "eşya" ya da "mal" olarak değil "can" olarak değerlendirilerek, haklarında uygulanan kurallar bu değerinde tanımlanmalıdır. (*Evrensel Hayvan Hakları 9. Maddesi "Hayvanın hukuksal kişiliği ve hakları yasaca tanınmalıdır."*)

Son dönemde hayvanlara karşı işlenen suçların sıklıkla gündeme gelmesi sonucunda toplumsal tepkiler artmakta ve cezaların caydırıcı olmaması nedeniyle işlenen suçlar tekrarlanmaktadır. Bir cana verilen zarara karşı uygulanan cezanın sadece idari ceza olarak sınırlı kalması suça adeta teşvik etmekte ve koruyucu özelliğini kaybeden bir yasanın uygulanıyor olması durumunu ortaya çıkarmaktadır. Tüm canlıların yaşam hakkı vardır. Yapılması gereken cana verilecek zararların engellenmesi için tedbir almaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Tüm canlıların, hukuksal haklarının olduğunun kabul edilmesi neticesinde kanunun içeriğinin değiştirilmesi nedeniyle adının da değiştirilmesi gerekmektedir.

MADDE 2- Kanunun yayınlandığı 24/06/2004 tarihinden bu yana kanunun ilgili maddelerindeki cezai hükümlerin "Kabahatler Kanunu cezai hükümleri" niteliğinde olması nedeniyle işlenen suçlara caydırıcı özellikli cezalar uygulanmamaktadır. Bu nedenle kapsam maddesinde hayvanların yaşamlarının ana parçalarından olan yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar da kapsama dahil edilmiştir.

Bu kanunun asıl amacı hayvanların haklarının olduğu kadar hayvanlara karşı uygulanan hak ihlallerinin ve vahşi eylemlerin kabahat değil suç olarak kabul edilmesi ve hak ihlalini gerçekleştirenlere verilecek cezaların kabahat değil suç olarak işleme alınmasını sağlamaktır. İşlenen suçun, suç sahibinin sabıkasına işlenmesinin de caydırıcı bir ceza olarak görüleceği düşünülmektedir.

MADDE 3- Yaşlanma ve sakatlanmanın, hayatın ve doğanın bir gerçeği olarak kabul edilmesi, bu durumun sadece binek ve yük hayvanları için geçerli olamayacağını bunun doğal bir durum olduğu bir temel kural olarak benimsenmelidir. Tüm hayvanların yaşam boyu haklarının olduğunu kabul etmek bir gerekliliktir.

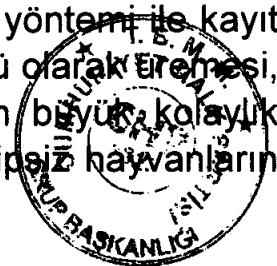
5199 sayılı kanunun tanımlar bölümünde "Hayvan Bakımevi" tanımlanmamasına rağmen, bu kavramın ileriki madde değişikliklerinde bu şekliyle geçtiği görülmektedir. Bu kanunun uygulama yönetmeliği de barınak yerine hayvan bakımevi kavramı üzerinde durmaktadır. Uygulamada hayvan bakımevleri birer sağlık ocağı, veterinerlik ofisi, klinik ve rehabilitasyon merkezi olarak çalışması gerekirken, bu merkezler ne

yazık ki insanlar tarafından terk edilmiş bir çok sağlıklı kedi ve köpeğin bulunduğu "hayvan barınağı" adı altında çok kötü şartların bulunduğu ve hatta hayvanların yaşamaya mahkum edildiği mekanlar haline dönüşmüştür. Ancak asıl olan hayvan bakımevlerine gelen tüm hayvanların tedavilerinin yapıldığı birer küçük hastane olmasıdır. Barınak olarak algılanması durumunda merkeze gelen yardıma ve bakıma muhtaç hayvanlar gerekli yararı görememekte ve sahipli hayvanların bırakılabileceği bir mekan olarak bir algı yaratılarak hayvanları terk etmeye teşvik etmektedir. Aşırı yoğunluk nedeniyle amacının dışına çıkan barınaklar adeta bir ölüm kampı halini almış, hayvanların zorla yaşama mahkum edildiği acı ve işkence merkezleri haline dönüşmüştür. Bu nedenle "hayvan bakımevi" kavramının kanuna tam olarak intikal etmesi ve bu mekanların hayvan haklarının korunduğu merkezler olması gerekliliği bir zorunluluktur.

MADDE 4- Madde başlığındaki "ilkeler" kavramı kaldırılarak "haklar" şeklinde bir değişikliğe gidilmesi gerekmektedir. Hukuki açıdan ilkelerden çok haklar önemlidir. Hayvanların haklarının meşru olması sayılması, bu haklara uymamanın yaptırımlarını ve bu hakların, kanun koyucu ve uygulayıcılar tarafından kabul edilmesi esastır. Bu maddede eksik kalan en önemli cümle, hayvanların yaşam haklarının olmaması ve onlar için büyük tehlike arz eden vahşi eylemlere maruz kalmalarıdır. Kanun metninde eksik kalan "yaşam hakkının" bu ek cümle ile tamamlanması gerekmektedir. Söz konusu olan hayvan, evcil ve ya süs hayvanı olarak kısıtlanmamalı ayırım yapılmaksızın tüm hayvanlar kapsam içerisine alınmalıdır.

MADDE 5- 1982 Anayasasının 90. Maddesi gereğince, uluslararası sözleşmeler kanun hükmündedir. Ülkemizde ev hayvanlarının korunması kanun ile kabul edilmiştir. Bu aksine özellikle bakıma muhtaç, doğaya uyum sağlaması beklenmeyecek hayvanların tahliyesi yönünde onları terk etmeye zorlamak kanunlara aykırı bir eylemdir. 5199 sayılı kanunda böyle bir eylemi gerçekleştiren, hayvanları terk eden kişilere de ceza yaptırımı getirmiştir. Tüm hayvan sahiplendirmelerinin micro-chip yöntemi ile kayıt altına alınması gerekmektedir. Tüm hayvanların kontrollü olarak üretilmesi, hastalıklarının ve sahiplerinin takip edilmesi açısından büyük kolaylık sağlayacaktır. Bu denetim sayesinde uzun vadede sahiplensiz hayvanların kalmayacağı öngörülmektedir.

MADDE 6- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri Kanunu'na göre (eski 3285 sayılı yasa) belediye, bir bölgede kuduz şüphesi olması durumunda, o şehir ve ya kasaba sınırlarındaki tüm hayvanları koşulsuz olarak öldürme yetkisine sahip durumdaydı. Bu kanun maddesi, çevredeki sahipli-sahipsiz tüm hayvanları kapsıyor olması nedeniyle büyük bir tehlike içermektedir. Bu kanunda yer alan "herhangi bir şüpheyile belediye sınırları içindeki hayvanların itlafı", tüm belediye sınırlarının artık iç içe olması dolayısıyla uygulamada çok büyük bir alanda, bir anda büyük bir itlafa dönüşebilmektedir. Bu madde iptal edilmeli, müşahede merkezleri ve bakımevleri mutlaka kurulmalı ve bu durumdaki canlılar bu merkezlerde koruma ve bakım altına alınmalıdır. 5996 sayılı kanunda, hayvanların yaşam hakkı açıkça ihlal edilmektedir ve 5199 sayılı kanunla çelişmektedir. Kolay yöntem olarak toplu itlaf ya da şüphe halinde sorundan kurtulma yerine bilimsel olarak olayı çözümüleme yolu tercih edilmelidir.

MADDE 7- Veteriner hekimlik temelinde insan ve hayvan sağlığının korunmasını hedefleyen ve ticari olmayan bir meslektir. Ancak ticari kazanç elde etmek isteyen ya da isteyebilecek kötü niyetli kişiler de bu mesleğe sahip olabiliyor. Kaçak, hasta hayvanların satışı, hayvanların olumsuz koşullarda barındırılması, hayvanlara zarar verebilecek ürünlerin hayvanlara uygulanması ya da yedirilmesine, aracılık edilen ortamlar oluşabilmekte, hayvanlar bu nedenle zarar görmektedir. Kanunun amacına uygun olarak bu madde eklenmiştir.

Bir hayvanın, kendi sağlık nedeni, tıbbi müdahaleyi gerektiriyorsa, bu yasak kapsamına girmemelidir. Kısırlaştırma, özellikle hayvan nüfusunun kontrol altına alınabilmesi ve onların yaşam kalitelerinin iyileştirilebilmesi açısından şarttır. Yasak işlemler kapsamında, özellikle "kısırlaştırma" istisna tutulmalıdır.

MADDE 8- Hayvan deneyi hayvan hakları yasasında hiçbir şekilde kabul edilemez. Hayvanlar üzerinde uygulanan deneyler, ülkemizde hiçbir

kurulun izni alınmadan uygulanabilmektedir. Devlet kurumlarında dahi bu deneylerin uygulandığı iddia edilmektedir. Deneylerden önce alternatif yöntemlerin üzerinde öncelikle durulması dünyanın tercih ettiği bir yöntemdir. Deney yapılmasının kaçınılmaz olması durumunda ise hayvanın deney sonrası organlarının eksik kalması ya da deney sonrası ağrı, acı ve bedensel zararların ortaya çıkması halinde, deneye maruz kalan hayvanların sonradan bakımlarının yapılmaması gözlemlenmektedir. Ancak bilimsel deneye maruz kalan hayvanların deney sonrasında tedavilerinin büyük bir özenle yapılması gerekmektedir. Amaçlanan, deney sonrasında bilimsel bir veri almak ve bu veriyi, insanlığın ve tüm canlıların yararına kullanmak olmalıdır. Bilimsel araştırmalar aracı edilerek hayvanlar acı ve işkenceye terk edilmemelidir.

MADDE 9- Ülkemizde son yıllarda kontrolsüz olarak hayvan satışları artmaktadır. Petshoplar ve internet üzerinden hayvanların pazarlanması engellenmelidir. Kaçak olarak hayvan satışı yaparak kazanç sağlayanlar denetlenmeli ve cezai işlem uygulanmalıdır. Petshop açmak için gereken ruhsatın şartları zorlaştırılmalı ve bir bölge sınırı içerisinde gereğinden fazla açılmasının önüne geçilmelidir.

MADDE 10- Hayvanlara acı çektirecek ve ya bunalıma girmesine neden olacak yöntemlerle eğitim verilmemelidir. Bir hayvanın gücü farkında olunmalı ve bu gücü aşacak fiillere hayvanlar zorlanmamalıdır, bu bir hayvan haklarına saygının gereğidir. Şiddet içeren eğitimler yasaklanmalı, bu nedenlerle altında kumar amacı ile ekonomik çıkarlara hayvanlar alet edilmemelidir.

MADDE 11- Hayvanların kesilmesi hangi amaçla olursa olsun, hayvan hakları ile bağdaştırılamaz.

MADDE 12- Öldürmenin zorunlu olması durumunda, uyuşturma başta olmak üzere en az acı veren yöntemlerin kullanılması temel ilkedir. Üniversitelerimizde son yıllarda yapılan bilimsel çalışmalarla özellikle Kurban Bayramı döneminde kesimler en az acı veren yöntemler kullanılarak yapılmaktadır. Hayvanın acı çekmeden öldürülmesi için, bilincinin hızla kaybolmasına ve ölüme neden olacak ve ya da bir genel

anestezi uygulanmasıyla ile başlayıp, kesin bir ölüme neden olacak şekilde sonlandırılacak bir yöntem seçilmesi kesin tercih yolu olarak benimsenmelidir. İnsan gıdası olarak faydalanılacak hayvanlar da korunmalıdır. Dişi hayvanlar doğal yollarla üreme yetenekleri sona erinceye kadar kesilmemelidir. Kuzu, oğlak, buzağı ve benzeri, yavrulu ve ya gebe/dişi hayvanın yanı sıra, ülkemizde sayısı oldukça azalan deve kesimi de kesinlikle yasaklanmalıdır. Acemilerin ve çocuk yaştakilerin hayvanları kesmesini engelleyecek maddeler eklenmelidir. Hedeflenen, kurban bayramı dönemlerinde, törenlerde, adak kesimlerinde, bu kesim işleminin hayvana saygı duyularak ve ona en az acı verecek yöntem tercih edilecek yapılmasıdır. Ek olarak, 3878 sayılı Çevre Kanunu esas alınmalı, gerek sağlık ve hijyen koşulları nedeniyle, öldürme işleminden sorumlu kişi, hayvanın kesin olarak öldüğünden emin olmadan hayvanın cansız bedeni ortadan kaldırılamaz.

MADDE 13- 5199 sayılı kanun ve TCK'da kabul edildiği üzere, kanunda belirtilecek yöntemler dışında hangi amaçla olursa olsun, hayvan öldürmek suçtur. 5199 sayılı kanun ile 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri Kanunu'nun ilgili hayvan itlaf etmek hükmü kaldırılacak ve dolayısıyla zabıta ve ya belediye veteriner işleri müdürlüklerince sıkça kullanılan, özellikle sokak hayvanlarının "itlaf ve zehirlenmek" yöntemleri de yasaklanmalıdır. Çünkü bu uygulamalar, hayvanlar can çekiştirilerek, toplu olarak ve kamuoyunun tepkisini çekerek yapılmaktadır ve bir kıyımdır. Hayvanların dövülerek, zehirlenerek, vurularak, kumar oynatmak maksadıyla hayvanları birbirine öldürterek, kafeslerde aç bırakarak, dondurarak öldürmek cezai işleme tabi tutulmalı ve engellenmelidir.

MADDE 14- Hayvanların sahipleri tarafından da kötü muameleyle maruz kalması durumu söz konusudur. Bu kişilerin hayvan sahiplenmesi en az on yıl boyunca yasaklanmalı ve haklarında savcılık tarafından soruşturma yürütülmeli, kötü durumunda olduğu tespit edilen hayvanlara, İl Çevre Müdürlüğü tarafından değil doğrudan mahkeme tarafından el konularak sahibi hakkında mahkemece yargılama yapılmalıdır. Suçun cezası, idari para cezası olarak uygulanmamalı, yaptırım uygulanarak caydırıcı özellikli cezalar işleme alınmalıdır.

MADDE 15- Gerekçede belirtildiği üzere, kanun içerisinde tutarlı olmak maksadıyla "haklarını" kelimesi bu maddeye de eklenmelidir.

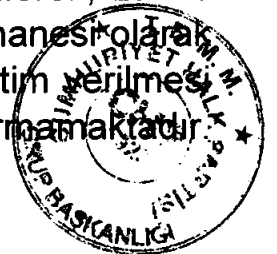
bulunan kişileri, hayvan hakları konusunda bilgilendirecek ve danışman özelliği olan bu avukat toplantılara katılmalıdır.

MADDE 16- Gerekçede belirtildiği üzere, kanun içerisinde tutarlı olmak maksadıyla "haklarını" kelimesi bu maddeye de eklenmelidir

MADDE 17- Resmi Gazete'de 3 Temmuz 2004 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren ve halen yürürlükte bulunan, Çevre Bakanlığı'nca çıkarılan "Fahri Av Müfettişlerinin Seçimi, Eğitimi, Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik" ile İçişleri Bakanlığı tarafından 9 Ekim 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği" bu kanuna dair çıkartılacak yönetmelikle uyum ve tutarlılık içerisinde olması gereğince yeniden düzenlenmelidir. Aynı şekilde, hayvanların haklarını savunan sivil toplum örgütlerinde çalışan kişilere de bu yetkinin verilmesi, kamu otoritelerinin bu konu kapsamında suç işleyen faileri yakalaması sürecini hızlandıracak, failin ilgili birimlere bildirme konusunda olan yetkisiyle icra makamlarına yardımcı olacaktır.

MADDE 18- Sokak hayvanları ve sahipli hayvanlara çarparak, trafik kazası yaratan kişilerin, bu hükmün yerine getirmeleri için yaptırımın idari para cezası ile sınırlı kalmaması, trafik suçu olarak da işlem görmesi gerekmektedir. Çarptıkları hayvanların ihtiyaç duydukları tedaviyi yaptırmayanların, trafik sicillerine bu durum işlenmelidir. Sadece para cezası bir yaptırım ve caydırıcı bir durum oluşturmamaktadır. Tedaviden kaçan kişinin ehliyetine el konması hususunda bir cezai işlem uygulanırsa ceza caydırıcı olacağından kaza geçiren hayvanın tedavisi yapılacak ve can çekişerek ölmesinin ve ya yaşamı boyunca bakıma muhtaç kalmasının önüne geçilecektir.

MADDE 19- Ülkemizde bulunan Hayvanat Bahçeleri buldukları mekanlar ve bakım şartları göz önüne alındığında insani ve ahlaki değerlere uygun olmayan koşullarda bir odacıklara hapsedilerek, zulme uğrayarak yaşamaya mahkum bırakılmış hayvanların hapishanesi olarak nitelendirilebilecek durumdadır. Bu koşullarda çocuklara eğitim verilmesi ve insanlara doğa sevgisi aşılması ihtimali dahi oluşturmamaktadır.

Hayvanat bahçeleriyle ilgili yapılması gerekenler, idare tarafından yerine getirilmemekte, hayvanlar ekolojik özelliklerine aykırı ortamlarda yaşamakta, yasalar kağıt üzerinde kalmakta ve canlılar gün geçtikçe daha çok zarar görmektedir. İşkence merkezleri haline dönüşmüş bu hayvanat bahçelerinin kapatılarak yerlerinin botanik parka dönüştürülmesiyle doğa sevgisinin aşılması açısından da daha uygun bir ortam yaratılacağı ön görülmüştür.

MADDE 20- Yurdumuzda kaçak yollarla yapılan hayvan ithalatının önü kesilmeli ve talebin artmasına sebep olan petshoplara uygulanan denetim arttırılmalıdır. Yurtdışına gemilerle ve tırlarla kaçak olarak götürülen hayvanlar üzerinden kürk üretimi dahi yapıldığı ve bu hayvanlar üzerinden uyuşturucu ticareti gerçekleştirildiği iddia edilmektedir. Bu nedenle, ülkemize giriş ve ya ülkemizde çıkış durumlarında denetimler arttırılmalı, kontrol sağlanmalıdır. Bu geçici 3. Madde ile hayvan ticaretinin 10 yıl boyunca, nüfus kontrol altına alınana kadar kesin olarak yasaklanmalı ve aşılama, kısırlaştırma, kayıt altına alma gibi diğer yöntemlerde uygulanarak hayvanların kontrol altına alınması öngörülmektedir. Yurdumuza giren her 6 çift kedi ve ya köpeğin, üremeleri sonucunda 6 yıl içerisinde 60 bin kedi ve ya köpek oluşturabileceği göz önüne alınarak hassasiyetle önlemler arttırılmalıdır. Bu nedenlerle hayvan ticaretine izin veren görevliler hakkında cezaları arttırılmalıdır.

MADDE 21- Yürürlük maddesidir.

MADDE 22- Yürütme maddesidir.

5199 SAYILI HAYVANLARI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı "Hayvanları Koruma Kanunu"nun başlığı "Hayvan Hakları Kanunu" olarak; Birinci Kısım Birinci Bölümünün başlığında yer alan "İlkeler" ibaresi "Haklar" olarak; 1 inci maddesinde yer alan "sağlamaktır." ibaresi "sağlamak ve doğal yaşamlarından kaynaklanan ekolojik ve etolojik haklarını güvence altına almaktır." olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5199 sayılı Kanunun 2 inci maddesinde yer alan " yükümlülükler ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "hayvanlara ve onların doğal yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar ve" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 5199 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) ve (k) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; (l) ve (m) bentleri madde metninden çıkarılmış ve aşağıdaki bentler maddeye eklenmiştir.

"**g)** Güçten düşmüş hayvan: Bulaşıcı ve salgın hayvan hastalıkları haricinde, yaşlanma, sakatlanma, yaralanma ve hastalanma gibi çeşitli nedenlerle doğal hareket yeteneğini kaybetmiş bütün hayvanları,"

"**(k)** Hayvan bakımevi: Hayvanların aşılama, kısırlaştırma, tedavi ve bakımlarının, rehabilitasyon süresince yapıldığı, beslenme, barınma gibi ihtiyaçlarının sağlandığı, rehabilitasyon merkezini, Bakıma muhtaç, sahipsiz ve güçten düşmüş, doğası dışı agresif ve saldırgan tavırlar gösteren hayvanların rehabilite edildiği ve bu süre içerisinde ihtiyaçlarının karşılandığı merkezi,"

"**ö)** İşaretleme: Hayvanların yaşamı ve davranışları üzerine olumsuz etkisi olmayan, Veteriner Hekim kontrolü altında, kulak küpesi, mikroçip (elektronik hücre) gibi materyallerin uygulanmasıyla hayvanları kimliklendirme ve kayıt altına alma yöntemini,

p) Müşahede Merkezi: Veteriner Hekim raporu doğrultusunda, hastalıktan şüpheli ya da hasta hayvanın, geçici süre ile gözetim altında tutulduğu yerdir.

r) Hayvan: Bitkilerden farklı olarak, duygu ve hareket yeteneği olan, hissetme yetisine sahip, kendilerine ait yaşamları olan, korunmaya ihtiyaç duyan canlıların tamamı,

s) Eşitlik ilkesi: Farklı gruptaki hayvanların, doğalarının gerektirdiği şekilde çıkarlarının aynı derecede önemsenmesini,

ş) Koşullu etik körlük: Mesleki ödüller almak için hayvan deneylerinin doğurduğu etik meselelerin göz ardı edilmesini,

t) Sahipsiz hayvan: Barınacak yeri olmayan veya sahibinin ya da koruyucusunun ev ve/veya arazisinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahip veya koruyucunun kontrolü ya da doğrudan denetimi altında bulunmayan hayvanları,

u) Sorumlu Veteriner Hekim: Belediye bakımevlerinde, yasalarla belirlenmiş hizmetleri ve sorumlulukları yerine getirecek olan kamu veteriner hekimini,

ü) Yerel Hayvan Koruma Görevlisi: Özellikle kedi ve köpekler gibi sahipsiz hayvanların kendi mekânlarında, buldukları bölge ve mahallerde yaşam sorumluluğunu üstlenen ve il hayvan koruma kurulunca yetkilendirilen gönüllü kişileri,”

MADDE 4- 5199 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin “İlkeler” başlığı “Haklar” olarak; birinci fıkrasındaki “ilkeler” ifadesi “haklar” olarak değiştirilmiş; (a) bendinde yer alan “hakkına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve insanlar tarafından işkence, eziyet ve kötü muamele görmeme hakkına” ibaresi ; “sahiptir.” ibaresinden sonra “Hayvanlar eşya ya da mal değildir.” cümlesi eklenmiş;(b) bendinde yer alan “Evcil” ibaresi “Tüm” olarak değiştirilmiş; (c) bendinde yer alan “Hayvanların” ibaresinden sonra “haklarının” ibaresi; (d) bendinde yer alan “düşmüş” ibaresinden sonra “hayvanları koruyan, sorumluluğu altına alan veya buna talip olan” ibaresi ; “kapsamda” ibaresinden sonra “koruma, barındırma, bakım, aşılama ve kısırlaştırılma gibi faaliyetlerinin desteklenmesi için bölge yerel yönetimi ile” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 5199 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş; yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sahiplenilen tüm hayvanlar işaretlenerek boynunda isim, adres ve hangi belediyeye kayıtlı olduğunu gösterir numarası olacaktır. Sokaklardan rehabilitasyon, tedavi ya da kısırlaştırma amacı için bakımevine alınan ya da terk edilen tüm hayvanlar, belediye demir başına, belediyenin sahipli hayvanı olarak kaydedilecektir. Hiç kimse, bir evcil hayvanın bakımı ve sahiplenilmesi ile ilgili gerekli eğitim programına katılıp geçerli sertifika almadan, herhangi bir evcil hayvan edinemez. Evcil hayvan sahiplenme ve bakım eğitimi ile sertifika verilmesi, Bakanlıkça düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir. Bu fıkra hükmü için beş yıllık geçiş süresi mevcuttur.”

“Üretilecek hayvanların üremelerinde, gerek annenin sağlığını gerekse yavruların sağlığını tehdit edecek hastalığın bulunup bulunmadığına dair her üreme dönemi öncesinde alınmış bir veteriner hekim sağlık raporunun bulunması zorunludur.”

“Ev ve süs hayvanları ile kontrollü hayvanlardan, doğal yaşama ortamlarına tekrar uyum sağlayamayacak durumda olanlar terk edilemez, terk edilmeye zorlanamaz; beslenemeyeceği ve iklimine uyum sağlayamayacağı ortama bırakılamaz. Ancak, yeniden sahiplendirme yapılabilir ya da hayvan bakımevlerine teslim edilebilir. Sahiplendirmeler, kayıt altına alınır, kayıtlar, en büyük mülki amirliğin denetimi altında tutulur.”

“Rahatsızlık verdiği mahkeme kanalıyla kanıtlanmadıkça, evcil hayvanlar; apartman ya da site yönetim planına ya da başka mevzuatlara dayanılarak, yaşadığı yerden tahliye edilemez.”

MADDE 6- 5199 sayılı Kanunun 6 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanununda öngörülen” ibaresi “bu kanun ve yönetmelikleri çerçevesinde açıklanmış zorunlu” olarak değiştirilmiş; üçüncü fıkrasında yer alan “tedbirler,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi; altıncı fıkrasının sonuna “Bu araziler hiçbir şekilde amacı dışında kullanılamaz.” cümlesi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bir ilçede, 5996 sayılı yasa kapsamında belirtilen bir hastalık görüldüğü takdirde derhal o bölgeden sorumlu olan belediye veteriner işleri müdürü ve belediye başkanı hakkında, Türk Ceza Kanunu uyarınca gerekli tedbirleri zamanında almadığı ve/veya toplum sağlığını tehdit eden hastalığın yayılmasına neden olduğu için görev ihmali nedeni ile haklarında soruşturma, savcılık tarafından açılır.”

MADDE 7- 5199 sayılı kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir; birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hayvanların, yaşadıkları sürece, tıbbi amaçlar ve kendi sağlık sorunlarının gerektirdiği tedavi amaçlı durumlar dışında organ veya dokularının tümü ya da bir bölümü, çıkarılıp alınamaz, tahrip edilemez veya ticari amaçlı olarak kullanılamaz.”

“Veteriner hekimlikte uygulamanın türüne göre Standart klinik şartları sağlanmadan hayvanlara müdahale edilemez. Veteriner hekimlik mesleğinin icrasına, Veteriner klinik hizmetlerinin verildiği müesseselere ticari bir amaç işleyiş ve görünüm verilemez.”

“Her türlü hayvanın dış görünüşünü değiştirmeye yönelik veya diğer tedavi edici olmayan kuyruk ve kulak kesilmesi, ses tellerinin alınması ve tırnak ve dişlerinin sökülmesine yönelik cerrahi müdahale yapılması yasaktır. Ancak; fiziksel ve yaş durumunun uygunluğu, veteriner hekim tarafından tespit edilen sahipsiz hayvanlara, acı vermeden kısırlaştırma müdahalesi yapılabilir.”

MADDE 8- 5199 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

“Hayvanlara büyük acı, ızdırap, korku veren tıbbî, ticarî ve bilimsel deneylerin yerine alternatif yöntemlerin kullanılması esastır.”

MADDE 9- 5199 sayılı kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10- Her türlü ev ve süs hayvanının, evcil hayvan mağazaları ya da üretim çiftliklerinde yahut her ne sebeple olursa olsun internet üzerinden satışı işbu yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren on yıl boyunca yasaktır.”

MADDE 10– 5199 sayılı kanunun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Hayvanları kumar, eğlence, gösteri amacıyla kullanmak ya da kullandırmak, bu yollarla onlar üzerinden ekonomik çıkar sağlamak veya üçüncü şahısları bu nedenle teşvik etmek ya da azmettirmek yasaktır.”

MADDE 11– 5199 sayılı kanunun 12 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Dini amaç ve et hayvani olarak tüketim amacı dışında bir amaçla hayvan kesmek ve kesim hayvanı statüsü dışındaki herhangi bir hayvanı kurban etmek veya kesmek yasaktır.”

MADDE 12– 5199 sayılı kanunun 13 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Öldürme işleminde, kurbanlık hayvanlar da dahil olmak üzere, en az acı veren ve geçerliliği ispatlanmış insancıl yöntemlerin kullanılması esastır.”

Kesim hayvanı olarak beslenen kuzu, oğlak, buzağı ve benzeri süt emen yavruları, yavrulama dönemindeki gebe veya emziren dişi hayvanları kesmek ya da öldürmek yasaktır. Deve, at, eşek, katır gibi hayvanları, kesim hayvanı olarak öldürmek yasaktır. Etinden faydalanılan hayvanların haricinde; sırf yan ürünleri için hayvan öldürmek yasaktır.”

MADDE 13- 5199 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (l) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sığağa maruz bırakmak, zehirlemek, bilimsel koşulları oluşmadan muhtelif silahlarla veya sair usullerle itlaf etmek, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek.”

“l) Sahibinin kusurlu ya da taksirli davranışından dolayı hayvanın tehlike arzemesi halinde kontrolsüz her türlü hayvanın vereceği zarardan dolayı hayvanın sahibi sorumlu olup , iki yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”

MADDE 14– 5199 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir

“Sahipli Hayvana Eziyet Halinde Müdahale

MADDE 14/A – Mahallin en büyük mülkî amiri ya da o bölgedeki kolluk kuvvetlerince görevlendirilen denetim elemanlarınca re’sen ya da şikayet üzerine yapılan denetim sonucunda; 5199 sayılı Kanunda belirtilen fiillere aykırılık tespit edilmesi durumunda, kolluk kuvvetlerince düzenlenen tutanak, doğrudan, savcılığa intikal ettirilir.

Denetim sonunda; 5199 sayılı Kanuna aykırı hareket eden ve bu suretle bulundurduğu hayvanların bakımını, ciddi şekilde ihmal ettiği ya da onlara ağrı, acı veya zarar verdiği denetim elemanlarınca tespit edilen kişilerin, hayvanlarına, mahkeme tarafından el koyulur. Mahkeme, yetkili makam veya merci, yerel yönetimlerle işbirliği yaparak söz konusu hayvanların, yeniden sahiplendirilmesini ve koruma altına alınmasını sağlar.

Bu maddeye aykırı davranan kişinin, on yıl boyunca, yeniden hayvan sahiplenmesi yasaklanır.”

MADDE 15 – 5199 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Hayvan Haklarını Koruma Yönetimi”, Üçüncü Kısımının Birinci Bölümünün başlığı “Mahallî Hayvan Haklarını Koruma Kurulları, Teşkilât, Görev ve Sorumluluklar”, 15 inci maddesinin başlığı “İl Hayvan Hakları Kurulu” olarak değiştirilmiş; birinci fıkrası, ikinci fıkrasının (1) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; ikinci fıkrasına aşağıdaki şekilde bent eklenmiş; dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her ilde il hayvan hakları kurulu, valinin başkanlığında, sadece hayvanların korunması ve mevcut sorunlar ile çözümlerine yönelik olmak üzere toplanır.”

“1) Münhasıran hayvan haklarını koruma ile ilgili faaliyet gösteren gönüllü kuruluşlardan valilik takdiri ile seçilecek en çok iki temsilci,

“k) Eğer o ilde varsa, baroların hayvan hakları komisyonu üyelerinden en az bir hukukçu ya da baronun görevlendireceği avukat,”

“İl hayvan haklarını koruma kurulu sekretaryasını, Orman ve Su İşleri müdürlüğü yürütür. Kurul, çalışmalarının sonucunu, önemli politika, strateji, uygulama, inceleme ve görüşleri Bakanlığa bildirir. İllerde temsilciliği bulunmayan kuruluş var ise il hayvan haklarını koruma kurulları diğer üyelerden oluşur. Kurul, kurul başkanı tarafından toplantıya çağrılır.”

“İl hayvan haklarını koruma kurulunun çalışma esas ve tüzümleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 16- 5199 sayılı Kanununun 16 ıncı maddesinin başlığındaki “Hayvanları” ibaresi “Hayvan ve haklarını”, birinci fıkrasında yer alan “Hayvanları” ibaresi “Hayvan haklarını” olarak değiştirilmiş; birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ Hayvanların” ibaresinden sonra gelmek üzere “ haklarının” ibaresi ; (b) bendinde yer alan “içinde hayvanların” ibaresinden sonra gelmek üzere “haklarının” ibaresi, “alarak hayvanların” ibaresinden sonra gelmek üzere “haklarının” ibaresi; (d) bendinde yer alan “hayvanların” ibaresinden sonra gelmek üzere “haklarının” ibaresi ve (f) bendinde yer alan “hayvan” ibaresinden sonra gelmek üzere “haklarını” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17 – 5199 sayılı Kanununun Üçüncü Kısmının İkinci Bölümünün başlığında yer alan “Hayvan” ibaresinden sonra gelmek üzere “Haklarını” ibaresi eklenmiş;18 inci maddesinin başlığı “Yerel hayvan haklarını koruma, görevlilerinin sorumlulukları” olarak değiştirilmiş; birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki şekilde fıkra eklenmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Yerel hayvan” ibaresinden sonra gelmek üzere “haklarını” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Özellikle kedi ve köpekler gibi sahihsiz hayvanların kendi mekânlarında, buldukları bölge ve mahallerde yaşamaları sorumluluğunu üstlenen gönüllü kişilere yerel hayvan haklarını koruma görevlisi adı verilir. Bu görevliler, hayvan haklarını koruma dernek ve vakıflarına üye ya da bu konuda faydalı hizmetler yapmış kişiler arasından il hayvan haklarını koruma kurulu tarafından her yıl için seçilir. Yerel hayvan haklarını koruma görevlileri görev anında belgelerini taşımak zorundadır ve bu belgelerin her yıl yenilenmesi gerekir. Olumsuz faaliyetleri tespit edilen kişilerin belgeleri iptal edilir. Yerel hayvan haklarını koruma görevlilerinin görev ve sorumluluklarına, bu kişilere verilecek belgelere, bu belgelerin iptaline ve verilecek eğitime ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

“Yerel hayvan haklarını koruma gönüllüleri, şüphelilere, hayvan haklarının ihlaline mani olmak için uyarılarda bulunur, hayvanlara karşı suç işleyenler hakkında delil teşkil edecek araç plaka numaralarını alarak olay mahallinde bırakılan diğer delil teşkil edecek şeyleri tespit ederek veya alıkoyarak yakalanmalarını sağlamak üzere kolluk kuvvetlerine ve kanunla yetkili kılınan diğer makamlara bildirirler. Kanunun ve ilgili mevzuatın hükümlerine muhalefet edildiği tespit edildiği hallerde, suç delillerinin olay mahallinden kaybolabileceği durumlarda, düzenledikleri tutanağı en kısa zamanda müdürlüklere veya bağlı birimlerine, genel kolluk kuvvetlerine veya kanunla yetkili kılınan diğer görevlilere teslim ederek veya haber vererek bu kanuna göre suç işleyenler hakkında işlem yapılmasını sağlarlar.”

“Yerel hayvan Haklarını koruma görevlilerinin sorumluluklarını düzenleyen, bunların seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usullerine dair yönetmelik, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yayınlanacaktır.”

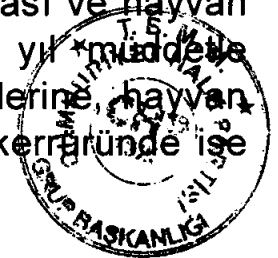
MADDE 18- 5199 sayılı Kanunun 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Aksine durumda sürücünün ehliyetine bir yıl süre ile el koyulur ve trafik cezası, kayıtlarına islenir.”

MADDE 19- 5199 sayılı kanunun 22 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5199 sayılı kanunun sonuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 3** - Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile her türlü ev ve süs hayvanının ithal ve ihracı, insan sağlığının korunması ve hayvan popülasyonunun kontrol altına alınabilmesi için 10 yıl müddetle yasaklanmıştır. Buna aykırı hareket edenlere ve şeriklerine, hayvan başına, üç bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Tekerrüründe ise

ceza üç kat arttırılır. Bu suçu işleyenler, kamu görevlisi ise ceza bir kat arttırılır. Kaçakçılık mevzuatı kapsamında yargılama hükümleri ayrıktır.”

MADDE 21- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

